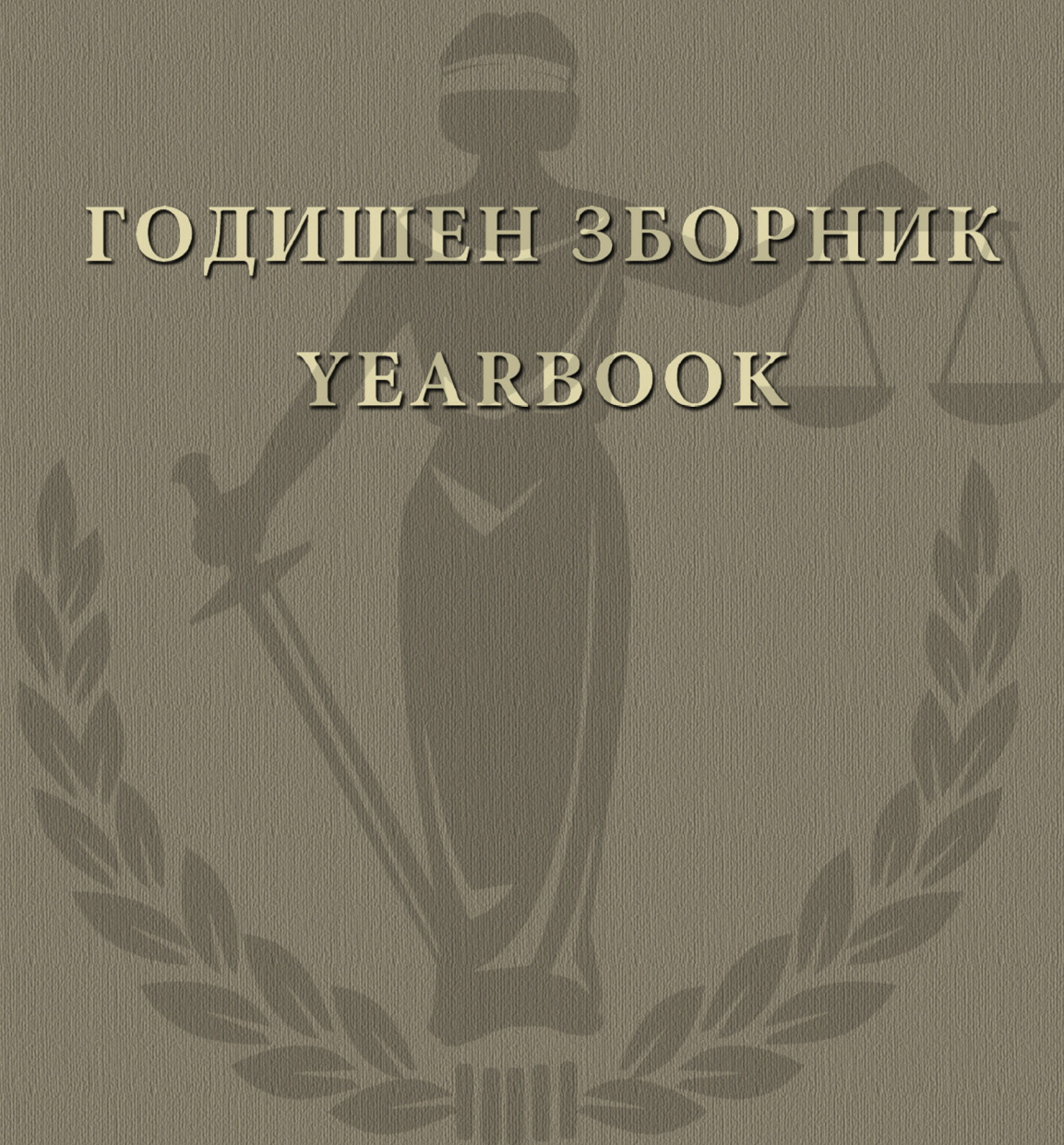

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ

ISSN 1857-8713

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
YEARBOOK

ГОДИНА 10

VOLUME X

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF LAW

**УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ**

ISSN 1857-8713

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2020**

**YEARBOOK
2020**

ГОДИНА 10

VOLUME X

**GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF LAW**

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF LAW**

За издавачот

Проф. д-р Олга Кошевалиска
For the publisher:
Assoc. prof. Olga Koshevaliska, Ph.D

Издавачки совет

Проф. д-р Блажо Боев
Проф. д-р Лилјана Колева Гудева
Проф. д-р Јован Ананиев
Проф. д-р Ана Никодиновска Крстевска

Editorial board

Prof. Blažo Boev, Ph.D.
Prof. Liljana Koleva Gudeva, Ph.D.
Prof. Jovan Ananiev, Ph. D
Prof. Ana Nikodinovska Krstevska, Ph. D

Меѓународен програмски комитет

Проф. Д-р Јован Ананиев,
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Р. Македонија
Проф. Д-р Јадранка Денкова,
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Р. Македонија
Проф. Д-р Жан Пол Ленер,
Универзитет на Луксембург, Луксембург
Проф. Д-р Аленка Верболе,
Универзитет на Љубљана, Словенија
Проф. Татјана Петровна Суспицина,
Московска Правна Академија, Русија
Проф. Габриела Белова,
Југозападен Универзитет
„Неофит Рилски“ - Бугарија

International Editorial board

Prof. Jovan Ananiev, Ph. D,
Goce Delcev University - Shtip
Prof. Jadranka Denkova, Ph. D,
Goce Delcev University - Shtip
Prof. Jean Paul Lehnrs, Ph. D,
University of Luxembourg
Prof. Alenka Verbole, Ph. D,
University of Ljubljana
Prof. Tatjana Petrovna Suspiciina,
Moscow State Law Academy
Prof. Gabriela Belova,
South West University
“Neofit Rilski” - Bulgaria

Редакциски одбор

Проф. д-р Јован Ананиев
Проф. д-р Ана Никодиновска Крстевска
Проф. д-р Борка Тушевска Гавриловиќ

Editorial staff

Prof. Jovan Ananiev, Ph. D
Prof. Ana Nikodinovska Krstevska, Ph. D.
Prof. Borka Tuševska Gavrilovikj, Ph. D

Главен уредник

Проф. д-р Олга Кошевалиска

Managing editor

Assoc. prof. Olga Koshevaliska, Ph.D

Одговорен уредник

Проф. д-р Ана Никодиновска Крстевска

Editor in chief

Prof. Ana Nikodinovska Krstevska, Ph. D

Јазично уредување

Весна Ристова
(македонски јазик)

Language editor

Vesna Ristova
(Macedonian)

Техничко уредување

Славе Димитров

Technical editor

Slave Dimitrov

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Правен факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10-А
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Address of the editorial office

Goce Delcev University – Štip
Faculty of Law
Krste Misirkov 10-A.,
PO box 201, 2000 Štip,
R. of Macedonia

СОДРЖИНА

АМБАРКОВ НИКОЛА ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА ВО ПОЛИТИЧКИОТ СИСТЕМ НА БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА 25 ГОДИНИ ПО ДЕЛТОН	5
АПАСИЕВ ДИМИТАР ФОРМАЛНО-ПРАВНИТЕ ПРИЧИНИ ПОРАДИ КОИ Т.Н.. „ЗАКОН ЗА УПОТРЕБА НА ЈАЗИЦИТЕ“ НЕ Е ЗАКОН - CASE STUDY -	15
АТАНАСОВСКА – ЦВЕТКОВИЌ АНЕТА РИМСКИОТ МАНДАТУМ (ДОГОВОР ЗА ПОЛНОМОШНО) ВО СРПСКИОТ ГРАЃАНСКИ ЗАКОНИК НА ХАЌИЌ	23
ГАЛЕВА ЈОРДАНКА ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ И МУЛТИКУЛТУРНИ АСПЕКТИ ВО КРАЛСТВОТО ДАНСКА И РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	33
ДОНЧЕВСКА БИЛЈАНА ГЕНЕЗАТА НА ПРАВНАТА ЗАШТИТА НА БАЗИТЕ НА ПОДАТОЦИ ВО САД, ЕУ И МАКЕДОНСКОТО ЗАКОНОДАВСТВО	45
ЃОРЃИЕВА ДИЈАНА, СТОИЛЕВА ЗОРИЦА, ЃОРЃИОСКА ЕМИЛИЈА ВОНРЕДНИ ПРАВНИ ЛЕКОВИ ВО ШПАНСКОТО ГРАЃАНСКО ПРОЦЕСНО ПРАВО	57
ЈОВАНОВА ЕВА, ДИМИТРИЕВСКИ ДЕЈАН КАКО ДО ПОГОЛЕМА БРОЈНОСТ НА ПРАТЕНИЧКИ ВО СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА?	65
ЈОСИФОВИЌ ИВИЦА ЕВРОПСКОТО КРИВИЧНО ПРАВО И ЗАЕМНАТА ДОВЕРБА ВО КРИЗА: СТУДИЈА НА СЛУЧАЈ	75
КОЕВСКИ ГОРАН, ТУШЕВСКА ГАВРИЛОВИЌ БОРКА, СПАСЕВСКИ ДАРКО АНАЛИЗА НА МОЖНОСТА ЗА ВОВЕДУВАЊЕ НА ДРУШТВО СО ОГРАНИЧЕНА ОДГОВОРНОСТ СО ЕДНО ЕВРО ОСНОВНА ГЛАВНИНА ВРЗ ОСНОВА НА ГЕРМАНСКИОТ МОДЕЛ	85
КОШЕВАЛИСКА ОЛГА, РОГЛЕВА АЛЕКСАНДРА МЕЃУНАРОДЕН И НАЦИОНАЛЕН КОНТЕКСТ НА ПРАШАЊЕТО ЗА НАСИЛСТВО ВРЗ ДЕЦАТА ОД СТРАНА НА ВОЗРАСНИ ВО СОВРЕМЕНОТО ОПШТЕСТВО	93
САВЕСКИ ДЕЈАН ЗНАЧЕЊЕТО НА УСТАВНАТА ЖАЛБА ВО КРЕИРАЊЕТО НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИОТ ОДНОС НА МЕЃУ УСТАВНИТЕ СУДОВИ И ЕВРОПСКИОТ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА	105
ТОДОРОВА БИЛЈАНА ЕДНАКВА ПЛАТА ЗА РАБОТА СО ЕДНАКВА ВРЕДНОСТ	119
БИЛЈАНА ПАНОВА СОСТОЈБИТЕ И ПЕРСПЕКТИВИТЕ НА ПРАВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВО СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА	125
ИЛИЌ ЈОВИЦА СЕБЕСПОЗНАНИЕТО И ПРАВОТО ДА СЕ ЧОВЕКУВА	127

**АНАЛИЗА НА МОЖНОСТА ЗА ВОВЕДУВАЊЕ НА ДРУШТВО СО
ОГРАНИЧЕНА ОДГОВОРНОСТ СО ЕДНО ЕВРО ОСНОВНА ГЛАВНИНА
ВРЗ ОСНОВА НА ГЕРМАНСКИОТ МОДЕЛ**

Апстракт: Во рамките на трудот, авторите правата анализа на новопредложените измени на Законот за трговските друштва во поглед на воведување на можноста за основање на друштво со ограничена одговорност со основна главнина од едно евро. Притоа, авторите се осврнуваат на германското решение, каде во 2008 година се воведува исто така можноста за основање на друштво со ограничена одговорност со минимална основна главнина од едно евро. Ваквото решение подоцна се презема и во Хрватска. Сите овие трендови се мотивирани од британското решение за основање на друштво со основна главнина од една фунта.

Клучни зборови: *основна главнина, друштво со ограничена одговорност, реформа на статусно трговско право*

КОЕВСКИ ГОРАН⁴
TUSHEVSKA GAVRILOVIKJ BORKA⁵
SPASEVSKI DARKO⁶

**ANALYSIS OF THE POSSIBILITY FOR INTRODUCTION OF A LIMITED LIABILITY
COMPANY WITH ONE EURO MINIMUM PAID-IN CAPITAL
BASED ON THE GERMAN MODEL**

Abstract: Within the paper, the authors are making analysis of the newly proposed amendments to the Law on Commercial Companies regarding the introduction of the possibility of establishing a limited liability company with a minimum paid-in capital of one euro. The authors refer to the German solution, which in 2008 also introduced the possibility of establishing a limited liability company with a minimum paid-in capital of one euro. This solution was later included in Croatia too. All of these trends are motivated by the British decision to establish a company with a share capital of one pound.

Keywords: *paid-in capital, limited liability company, reform of company law*

**I. РЕФОРМА НА ГЕРМАНСКОТО ДРУШТВО СО ОГРАНИЧЕНА ОДГОВОРНОСТ
И НАМАЛУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА НА ИЗНОС ОД ЕДНО ЕВРО**

На 26 јуни 2008 година, германскиот парламент донесува закон за голема реформа на друштвото со ограничена одговорност (Gesetz zur Modernisierung des GmbHRechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen). Претходно овој Закон во 2007 година е претставен од страна на владата.⁷ За да се разбере значењето на оваа измена, треба да се наведе дека, од воведувањето на

¹ Авторот е редовен професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје.

² Авторот е вонреден професор на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип.

³ Авторот е вонреден професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје.

⁴ Full Professor, University „Ss. Cyril and Methodius“, Faculty of law „Iustinianus Primus“, Skopje, North Macedonia.

⁵ Associate Professor, Faculty of law, University “Goce Delcev”, Shitp, North Macedonia.

⁶ Associate Professor, University „Ss. Cyril and Methodius“, Faculty of law „Iustinianus Primus“, Skopje, North Macedonia.

⁷ Претходно во 2004 година, германската влада прави обид за реформа на друштвото со ограничена одговорност со т.н. Законски пропис Mindestkapitalgesetz кој е насочен кон намалување на основната главнина, но овој обид останува неуспешен. Beurskens M, Noack U. “Of Tradition and Change - The Modernization of the German GmbH in The Face of

друштвото со ограничена одговорност во правниот систем во 1892 година, па сè до наведената реформа во 2008 година, скоро и да не претрпело никакви измени ова друштво.⁸

Со цел да се разберат ваквите радикални реформски зафати во многу конзервативниот германски правен систем во делот на трговските друштва (па и генерално) треба да се објаснат причините кои довеле до овие реформи. Земајќи ја во предвид наведената реформа во германското статусно право, некои автори со право го поставуваат прашањето дали мотивот за реформата е постигнување на улога на европски Делавер.⁹

Основна причина која доведува до наведената реформа е регулаторниот натпревар што постои помеѓу националните правни системи на земјите-членки на Европската Унија. Само за појаснување, иако државата Делавер во Соединетите Американски Држави е четириесет и осма по големина и четириесет и петта по население, сепак е лидер во таканаречениот пазар на компанијска регулатива.¹⁰

Во рамките на Европската Унија, главен лидер на пазарот на компанијска регулатива станува Велика Британија со нејзината форма на Private Company Limited by Shares (Ltd). Само од Германија, илјадници претпремачи основаат трговски друштва во Велика Британија со цел да ги искористат тамошните погодности, односно да избегаат од строгите германски правила.¹¹ Оттука станало очигледно дека најголем конкурент на Германија, во тоа време претставува токму англиската привната компанија со акции (Private Company Limited by Shares (Ltd)). Велика Британија оваа конкурентска предност ја стекнала преку измените на Companies Act во 2006 година со кои се врши значајна реформа на правилата за основна главнина на Private Company Limited by Shares (Ltd). Имено во членот 542 од Companies Act се предвидува износ на основна главнина од една фунта, односно во основа не се предвидува минимален износ на основна главнина, туку како правило во членот 542 со наслов “Nominal value of shares”. „Номинална вредност на акции” се предвидува акцијата да има номинален износ од цел (фиксен) број.¹²

Во Франција, во поглед на основната главнина за друштво со ограничена одговорност (“Société à Responsabilité Limitée (Sàrl)”), се предвидува минимален износ од едно евро, што исто така е показател на последиците кои ги предизвикува регулаторниот натпревар.¹³

Прв одговор на ваквиот натпревар помеѓу земјите-членки на Европската Унија е воведување на заеднички (универзални) форми на трговски друштва. Имено, во 2001 година се воведува европско друштво (Societas Europaea) како наднационална форма на трговско друштво, кое треба да биде од корист за сите претприемачи на ниво на Европска Унија.¹⁴

European Competition”. German Law Journal, достапно на https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1138704, пристапено на 8.11.2020.

⁸ Ibid.

⁹ Повеќе види во: Martin D., Alogna F., “A European Delaware: The Nascent Regulatory Market in Europe”, Corporate Finance and Capital Markets Law Review, достапно на https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1345005, пристапено на 7.11.2020.

¹⁰ Под пазар на компанијска регулатива се смета можноста на претпремачите да изберат право на било која од сојузните држави за кое сметаат дека е најповилно за нив, и да го основаат (регистраат) своето друштво во таа сојузна држава. За дополнување на илустрацијата на примерот со сојузната држава Делавер во САД, треба да се истакне дека сите останати сојузни држави заедно регистраат помалку трговски друштва, отколку што регистрира државата Делавер. Ibid.

¹¹ Ibid.

¹² Види член 542 (2) од Закон за компаниите (Companies Act) достапно на: , пристапено на 22.11.2020. Повеќе види во: “UK Share Capital For Companies Limited By Shares – An Overview”, достапно на: <https://www.pearse-trust.ie/blog/bid/106842/uk-share-capital-for-companies-limited-by-shares-an-overview>, пристапено на 22.11.2020.

¹³ French Limited Liability Company (Sàrl), достапно на <https://www.offshorecompany.com/company/french-sarl/>, пристапено на 11.11.2020 година. Види и: Company act in France, достапно на: <https://www.companyformationfrance.com/company-act-france> пристапено на 12.11.2020.

¹⁴ Европското друштво или societas europaea е воведена во 2017 година со Регулацијата на Советот на ЕУ број 2157/2001. Види повеќе: Council Regulation (EC) No 2157/2001 of 8 October 2001 on the Statute for a European company (SE), достапно на <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1414751773266&uri=CELEX:32001R2157>, пристапено на 29.9.2020 година. За регулаторниот натпревар повеќе види и во: Bratton W, McCahery J, Vermeulen E, “How Does Corporate Mobility Affect Lawmaking? A Comparative Analysis”, ECGI - Law Working Paper No. 91/2008 достапно на https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1086667, пристапено на 19.10.2020.

Со членовите 52 и 58 од Договорот од Рим се предвидува правото на слободна на основање (“freedom of establishment”) со кои одредби им се овозможува на претприемачите да можат да основаат трговско друштво во било која земја-членка на Европската Унија.¹⁵

Дополнително, во низата на случаи на Европскиот суд на правдата, се потврдува концептот на слобода на основање. Тоа особено се гледа во следните случаи: *Centros Ltd. v. Erhvervs-og Selskabsstyrelsen*, случај број 212/97 (1999); *Überseering BV v. Nordic Constr. Co. Baumanagement GmbH (NCC)* (2002), случај број 208/00 и *Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam v. Inspire Art Ltd.*, случај број 167/01.¹⁶ Преку овие случаи целосно се афирмира концептот на слобода на основање. Од друга страна треба да се истакне дека во Германија, пред судската пракса на Европскиот суд на правдата во наведените случаи кои прават пресврт во разбирањето на статусното трговско право на Европската Унија во овој сегмент, фундаментален принцип е теоријата на вистинско седиште (или *real seat theory*), која е потврдена уште на почетокот на 20-тиот век од страна на Германскиот царски суд (*Reichsgericht*), и е презмена од страна на Германскиот федерален суд (*Bundesgerichtshof*) после Втората светска војна.¹⁷

Ваквата ситуација доведува до создавање на остар и интензивен регулаторен натпревар во делот на статусното трговско право помеѓу земјите-членки на Европската Унија. Наведената регулаторна конкуренција, ја предизвикува Германија да преземе сериозни и радикални чекори за да одговори на истата. Многу автори забележуваат дека за многумина било изненадување решението на владата за воведување на поедноставено друштво со ограничена одговорност, попознато како мини-доо, односно *Unternehmergesellschaft haftungsbeschränkt (UG)* или скратено *UG*. За ваквата форма на друштво се предвидува минимален законски износ од 1 евро на основна главнина.¹⁸

Врз основа на различни истражувања спроведени во Германија во периодот од 2008 година кога се воведува поедноставеното друштво со ограничена одговорност, па сè до 2014 година се констатирани следните заклучоци:

- Бројот на регистрирани поедноставени друштва со ограничена одговорност во односниот период изнесува 104.000 друштва, што претставува една десетина од вкупниот број на регистрирани друштва со ограничена одговорност;
- Од 104.000 друштва регистрирани како поедноставени друштва со ограничена одговорност, околу 8.500 друштва, после акумулација на задолжителната резерва, ја искористиле опцијата за преобразба во калсичното друштво со ограничена одговорност (*GmbH*);
- Бројот на англиските приватни компании со акции (*Private Company Limited by Shares (Ltd.)*) со вистинско седиште во Германија, драстично се намалува и
- Бројот на отворени стечајни постапки над *Unternehmergesellschaft haftungsbeschränkt (UG)* е многу помал од предвидениот број и изнесува 2.116, додека над класичната форма на друштво со ограничена одговорност во односниот период се поведени 11.500 стечајни постапки. Сепак во делот на стечај треба да се има во предвид дека 60% од поведените стечајни постапки над поедноставено друштво со ограничена одговорност веднаш и се затворени, поради немање на имот на друштвото, додека овој процент кај класичното друштво со ограничена одговорност е 35% од вкупниот број на отворени стечајни постапки во односниот период.¹⁹

¹⁵ Види: Martin D., Alogna F, *op.cit.*

¹⁶ Ibid. Види и: Ringe W, “Corporate Mobility in the European Union – a Flash in the Pan? An empirical study on the success of lawmaking and regulatory competition” (2013), достапно на https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2247323, пристапено на 11.11.2020 и Gelter M, “Centros and Defensive Regulatory Competition: Some Thoughts and a Glimpse at the Data”, *European Business Organization Law Review*, vol. 20, pp. 467-492 (2019), достапно на https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3433142, пристапено на 19.10.2020.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Mock Sebastian, “The Mini-GmbH *Unternehmergesellschaft haftungsbeschränkt (UG)* in Germany” *Modelli di Impresa Societaria fra Tradizione e Innovazione nel Contesto Europeo*, достапно на https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2887563, пристапено на 10.11.2020.

¹⁹ Ibid.

Еден од клучните проблеми при примената на правилата за поедноставено друштво со ограничена одговорност *Unternehmergesellschaft haftungsbeschränkt (UG)*, кој се појавил во Германија, биле случаите на избегнување на кратенката или полниот назив на ова друштво. На тој начин се создала привидна слика дека се работи за друштво со ограничена одговорност (*GmbH*). Тоа довело до ситуација, да создаде погрешна претстава кај доверителите на друштвото, дека во конкретниот случај се работи за друштво со ограничена одговорност основано со минимален износ на основна главнина од 25.000 евра, а не за поедноставено друштво со ограничена одговорност, основано со 1 евро основна главнина. Од тие причини, Федералниот суд (*Bundesgerichtshof*) одлучил дека во таквите ситуации, управителот на друштвото регистрирано како *Unternehmergesellschaft haftungsbeschränkt (UG)*, ќе одговара на доверителите, лично неограничено со целиот свој имот за износ од 25.000 евра, минус основната главнина на која е регистрирано конкретното друштво.²⁰

Германското искуство се следи и во Хрватска. Поедноставената форма на друштво со ограничена договорност, односно *jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću*, во Република Хрватска е уредено во членот 390-а од Хрватскиот Закон за трговските друштва.²¹ Од спецификите содржани во оваа одредба може да се забележи следното:

- Со закон е предвиден максималниот број на членови (содружници) на друштвото и тоа пет содружници;
- Законот исто така предвидува управа која се состои од еден член;
- Друштвото се основа со записник кој го составува нотар, а за сè друго се преименуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на друштво со ограничена одговорност;
- Најмалиот износ на основна главнина на ова друштво изнесува 10 куни, а најмалиот износ на поединечен влог изнесува 1 куна;
- Влоговите во друштвото може да бидат само парични и
- Се формира законска задолжителна резерва во која се внесува минимум 25% од износот на добивката за секоја година. Со Законот се определува и намената за која може да се користи оваа резерва.

Хрватскиот Закон исто така предвидува дека со достигнувањето на износот на резервата во висина на износот на основна главнина предвиден за друштво со ограничена одговорност, на тоа поедноставено друштво со ограничена одговорност не се применуваат одредбите од членот 390-а ставовите (3), (4), (5) и (6).

Во Република Србија со членот 145 од Законот за трговските друштва²² во делот на друштвото со ограничена одговорност се предвидува основната главнина да изнесува 100 динари, како генерално правило, со тоа што, се остава можноста со друг посебен закон да биде предвиден и посебен износ на основна главнина за друштва со ограничена одговорност кои извршуваат некои посебни дејности.

Во бугарското право се предвидува износ од основна главнина од два лева како потребен законски минимум за основање на друштво со ограничена одговорност, согласно со содржината на одредбата содржана во членот 117 од бугарскиот Закон за трговските друштва, каде што исто така се предвидува дека најмал поединечен влог не може да биде под еден лев.²³

II. ОБИД ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА НА ДРУШТВО СО ОГРАНИЧЕНА ОДГОВОРНОСТ ВО МАКЕДОНСКОТО ПРАВО

Следејќи ги концептуално и содржински трендовите кои се во насока на овозможување основање на капиталско друштво со минимален износ на основна главнина од едно евро, во ноември 2019 година Владата на Република Северна Македонија, до Собранието доставува

²⁰ Martin D., Alogna F. op.cit.

²¹ *Zakon o trgovačkim društvima*, NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 и 40/19, достапно на <https://www.zakon.hr/z/546/Zakon-o-trgova%C4%8Dkim-dru%C5%A1tvima>, пристапено на 17.10.2020 година.

²² *Zakon o privrednim društvima*, “Sl. Glasnik RS”, br. 36/2011, 99/2011, 83/2014, 5/2015, 44/2018 I 95/2018, достано на https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_privrednim_drustvima.html, пристапено на 11.11.2020.

²³ Трговски Закон, достапно на https://www.registryagency.bg/media/filer_public/2019/06/27/trgovski_zakon.pdf, пристапено на 17.11.2020.

Предлог закон за изменување и дополнување на законот за трговските друштва. Една од новините е и можноста за основање посебен вид трговско друштво со минимален износ на основна главнина од 1 евро. Воведувањето на овој концепт, како што е наведено во образложението на Предлог-законот произлегува од Програмата за работа на Владата на Република Северна Македонија (2017-2020), дел 4.²⁴

Согласно со позитивните прописи, односно Законот за трговските друштва, вклучени се форми на организирање на деловен потфат за кои не се бара минимален износ на основна главнина како што се: трговец поединец, јавно трговско друштво, командитно друштво и командитно друштво со акции. Но, она што треба да се истакне е дека, кај овие форми, претприемачот или дел од претприемачите одговараат лично, неограничено и солидарно со целиот имот.²⁵ Практиката покажува дека многу ретко се користат формите на трговски друштва: јавно трговско друштво, командитно друштво и командитно друштво со акции.

Како што е наведено во образложението на Предлог-законот, земено е во предвид искуството на Република Хрватска, со нивното воведување на поедноставена форма на друштво со ограничена одговорност (*jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću*) коешто е објаснето во првата глава во овој труд.

Во насока на олеснување (либерализирање) на критериумите за основање на капиталски трговски друштва, е и тенденцијата поставена во *Doing Business* извештаите, каде во делот „отпочнување на бизнис“ (*starting a business*) на овој извештај, при рангирањето како еден од критериумите кои се бодираат е и износ на основна главнина (*Paid-in minimum capital*).²⁶ Овој критериум е поставен на начин што колку е помал минималниот законски износ на основна главнина, толку повеќе поени се добиваат. Оттука, може да се заклучи дека Светската банка, преку *Doing Business* поставува тенденција во која фаворизира намалување на минималниот законски износ на основна главнина.

Во образложението на Предлог законот се наведува: „целта на Предлог-законот е да се овозможи основање друштво со ограничена одговорност со симболичен минимален износ на почетен основачки капитал од 1 евро, од страна на лица-граѓани кои имаат идеја за водење бизнис, но немаат доволно средства во износ од најмалку 5.000 евра основачки капитал, за да отпочнат сопствен бизнис. Со примената на одредбите од Предлог законот се очекува и намалување на сивата, нелегална економија во државата.“

Со Предлог на законот се воведува нов тип друштво со ограничена одговорност, кој го носи насловот „Поедноставено друштво со ограничена одговорност-ПДОО“. Друштвото може да има најмногу до тројца основачи-физички лица, од кои еден е управител. Со оглед на тоа што станува збор за друштво со основна главнина од 1 евро, се предлага воведување посебен режим за финансиско работење во однос на располагање со добивката, односно обезбедување и располагање со задолжителната резерва на друштвото.

Во основа новата форма на друштво се воведува со новиот член 172-а, со наслов „Поедноставено друштво со ограничена одговорност“. Во ставот (1) од членот 172-а, се предвидува „најмалиот износ на основната главнина на поедноставеното друштво со ограничена одговорност е 1 евро, во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Северна Македонија на денот на уплатата, освен ако основачите не се договориле тоа

²⁴ Предлог законот за измена и дополнување на законот за трговските друштва е достапен на http://akademik.mk/wp-content/uploads/2019/12/40_zakon_me_trgovskite_drushtva_tekst.doc, пристапено на 15.11.2020 година.

²⁵ Согласно со членот 12 став (2) од Законот за трговските друштва „Трговецот-поединец одговара за своите обврски лично и неограничено со сиот свој имот.“ Во членот 27 став (2) од Законот за трговските друштва се предвидува: „Содружниците на јавното трговско друштво и комплементарите во командитното друштво и во командитното друштво со акции, одговараат за обврските на друштвото неограничено и солидарно со сиот свој имот.“ Од друга страна пак, во членот 27 став (3) се предвидува: „Содружниците на друштвото со ограничена одговорност и акционерите на акционерското друштво како и командиторите во командитното друштво и командитното друштво со акции не одговараат за обврските на друштвото, ако со овој закон поинаку не е определено.“ Види: Закон за трговските друштва, („Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/2004; 84/2005; 25/2007; 87/2008; 42/2010; 48/2010; 24/2011; 166/2012; 70/2013; 119/2013; 120/2013; 187/2013; 38/2014; 41/2014; 138/2014; 88/2015; 192/2015; 6/2016; 30/2016; 61/2016; 64/2018 и 120/2018).

²⁶ „*Doing Business 2019 – Economy profile Macedonia (FYR)*“, World Bank, достапно на: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/m/macedonia-fyr/MKD.pdf>, пристапено на 10.11.2020.

да биде денот на потпишување на основачкиот акт на друштвото”. Во истиот став се предвидува и најмалиот износ на поединечен влог, кој изнесува 10 центи во денарска противвредност според средниот на Народната банка на Република Северна Македонија на денот на уплатата, освен ако основачите не се договориле тоа да биде денот на потпишување на основачкиот акт на друштвото. Како дополнително правило во истиот став на оваа законска одредба се предвидува дека основната главнина и деловниот удел во друштвото мора да бидат изразени со цел број во евра.

Во ставот (2) од членот 172-а се предвидува дека „влоговите за преземените деловни удели се уплаќаат само во пари. Пријавата за упис на друштвото во трговскиот регистар се поднесува откако влоговите за преземените деловни удели во друштво во целост се уплатени.“

Предлог-законот содржи исто така и посебни правила кои треба да ја имаат улогата на некој вид на гаранција кон доверителите, на сметка на намалената основна главнина. Имено во ставот (3) од членот 172-а се предвидува дека „друштвото мора да има задолжителна резерва, во која мора да се внесе $\frac{1}{4}$ (една четвртина) од добивката на друштвото искажана во годишните финансиски извештаи, намалена за износот на загубата од преходната година. Предлог-законот во членот 172-а став (4) ја определува намената на задолжителната резерва. Имено, задолжителната резерва согласно со оваа законска одредба може да се користи за: 1) зголемување на основната главнина со распределба на резервата во основната главнина на друштвото, 2) за покривање на загубата искажана за годината за која се поднесуваат годишните финансиски извештаи, ако не е покриена од добивката оставрена во претходната година и 3) за покривање на загубата искажана за претходната година, ако не е покриена од добивката искажана во годишните финансиски извештаи за годината за која се поднесуваат. Согласно со оваа одредба, Предлог-законот не дозволува употреба на задолжителната резерва за друга намена освен за онаа што е предвидена во одредбата содржана во членот 172-а став (4).

Посебно треба да се истакне и одредбата од членот 172-став (5) од Предлог-законот според која „доколку друштвото ја зголеми основната главнина, така што достигнува или станува поголема од најнискиот износ на основната главнина предвиден во членот 172 став (2) од овој закон, над друштвото повеќе не се применуваат одредбите од ставовите (1), (2), (3) и (4) од овој член, со тоа што друштвото може да ја задржи фирмата од членот 169 став (3) од овој закон.

Со членот 4 од Предлог-законот, се додава нов став (2) на членот 218 според кој „Во поедноставеното друштво со ограничена одговорност, секој износ од 10 центи како номинален износ на деловниот удел, дава право на еден глас, се додека основната главнина на друштвото не се зголеми најмалку на износот од ставот (5) на членот 172-а од овој закон. Управителот е должен во книгата на деловните удели при уписот на секоја промена на големината на уделот, да го внесе и бројот на гласови кои произлегуваат од тој удел во собирот на содружници, со што на барањето на содружникот во друштвото, за тоа ќе му издаде потврда.“

III. ЗАКЛУЧОК

Со Предлог-законот за измени и дополнувања на Законот за трговските друштва од ноември 2019 година се следи трендот на намалување на основна главнина на капиталско друштво. Како што е изнесено во овој труд, македонскиот правен систем познава друштва кои може да се основаат без минимален праг на основна главнина, овие друштва се друштва каде основачите или дел од нив, одговараат лично, неограничено со целиот свој имот. Новата форма која се предлага со Предлог-законот, т.н. поедноставено друштво со ограничена одговорност, всушност е прв радикален чекор кон скоро целосно укинување на основна главнина во друштво во кое содружниците одговараат само со висна на својот влог. Како што е наведено во Предлог-законот, се предвидува основање на поедноставено друштво со ограничена одговорност со минимален влог од едно евро.

Споредбно-правните искуства покажуваат дека се работи за тренд кој се јавува извесен период наназад. Имено, земјите со цел да привлечат што повеќе претприемачи, кои ќе ги регистрираат своите друштва во нивните правни системи, пристапуваат кон драстично намалување на основната главнина. На тој начин се развива т.н. натпревар на легислативи. Ова особено се забележува преку користењето на правото на слобода на основање (freedom of establishment) во Европската Унија. Од наведените причини, Германија прави радикална реформа во 2008 кога воведува во своето законодавство поедноставена форма на друштво со ограничена одговорност со основна главнина од едно евро.

Во однос на предлогот содржан во Предлог законот, треба да се има во предвид искуството на Германија, каде се забележани одредени ситуации, во кои претприемачите не го користат во целост називот на ова друштво со цел да создадат привид кај доверителите, што може да ги оштети доверителите. Исто така, потребна е студиозна анализа, колкав е потенцијалот на ова друштво, односно колку нови деловни потфати би биле поттикнати со оваа мерка. Дополнително третите лица кои соработуваат со ваквата правна форма, треба да бидат свесни дека преку минималниот износ на основната главнина нема да бидат во можност да ги покријат своите побарувања. Во таа смисла препорачливо е да се искористат со некое од различните средства за обезбедување кои им стојат на располагање.

Користена литература

- [1] Beurskens M, Noack U. “*Of Tradition and Change - The Modernization of the German GmbH in The Face of European Competition*”. German Law Journal, достапно на https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1138704, пристапено на 8.11.2020.
- [2] Bratton W, McCahery J, Vermeulen E, “*How Does Corporate Mobility Affect Lawmaking? A Comparative Analysis*”, ECGI - Law Working Paper No. 91/2008 достапно на https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1086667, пристапено на 19.10.2020.
- [3] Companies Act, 2006, достапно на: , пристапено на 22.11.2020.
- [4] Council Regulation (EC) No 2157/2001 of 8 October 2001 on the Statute for a European company (SE), достапно на <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1414751773266&uri=CELEX:32001R2157>, пристапено на 29.9.2020 година.
- [5] *Company act in France*, достапно на: <https://www.companyformationfrance.com/company-act-france> пристапено на 12.11.2020.
- [6] “*Doing Business 2019 – Economy profile Macedonia (FYR)*”, World Bank, достапно на: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/m/macedonia-fyr/MKD.pdf>, пристапено на 10.11.2020.
- [7] *French Limited Liability Company (Sàrl)*, достапно на <https://www.offshorecompany.com/company/french-sarl/>, пристапено на 11.11.2020 година.
- [8] Gelter M, “*Centros and Defensive Regulatory Competition: Some Thoughts and a Glimpse at the Data*”, European Business Organization Law Review, vol. 20, pp. 467-492 (2019), достапно на https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3433142, пристапено на 19.10.2020.
- [9] Martin D., Alogna F., “*A European Delaware: The Nascent Regulatory Market in Europe*”, Corporate Finance and Capital Markets Law Review, достапно на https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1345005, пристапено на 7.11.2020.
- [10] Mock Sebastian, “*The Mini-GmbH Unternehmersgesellschaft haftungsbeschränkt (UG) in Germany*” Modelli di Impresa Societaria fra Tradizione e Innovazione nel Contesto Europeo, достапно на https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2887563, пристапено на 10.11.2020.
- [11] Предлог закон за измена и дополнување на законот за трговските друштва, достапно на http://akademik.mk/wp-content/uploads/2019/12/40_zakon_me_trgovskite_drushtva_tekst.doc, пристапено на 15.11.2020 година.
- [12] Ringe W, “*Corporate Mobility in the European Union – a Flash in the Pan? An empirical study on the success of lawmaking and regulatory competition*”(2013), достапно на https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2247323 , пристапено на 11.11.2020.
- [13] *Трговски Закон*, достапно на https://www.registryagency.bg/media/filer_public/2019/06/27/trgovski_zakon.pdf, пристапено на 17.11.2020.
- [14] “*UK Share Capital For Companies Limited By Shares – An Overview*”, достапно на: <https://www.pearse-trust.ie/blog/bid/106842/uk-share-capital-for-companies-limited-by-shares-an-overview>, пристапено на 22.11.2020.
- [15] *Zakon o trgovačkim društvima*, NN 111/93. 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 и 40/19, достапно на <https://www.zakon.hr/z/546/Zakon-o-trgova%C4%8Dkim-dru%C5%A1tvima>, пристапено на 17.10.2020 година.
- [16] *Закон за трговските друштва*, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/2004; 84/2005; 25/2007; 87/2008; 42/2010; 48/2010; 24/2011; 166/2012; 70/2013; 119/2013; 120/2013;

187/2013; 38/2014; 41/2014; 138/2014; 88/2015; 192/2015; 6/2016; 30/2016; 61/2016; 64/2018 и 120/2018.

[17] *Zakon o privrednim društvima*, “Sl. Glasnik RS”, br. 36/2011, 99/2011, 83/2014, 5/2015, 44/2018 I 95/2018, достапно на https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_privrednim_drustvima.html, пристапено на 11.11.2020